

CRNA GORA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA
I SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST Povodom 28. januara – Dana zaštite ličnih podataka

„Niko se ne smije izložiti proizvoljnom miješanju u privatni život, porodicu, stan ili prepisku, niti napadima na čast i ugled. Svako ima pravo na zakonsku zaštitu od ovakvog miješanja ili napada.“
(Definicija prava na privatnost iz Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, čl. 12)

Pravo na privatnost neotuđivo je pravo pojedinca da u odnosu na poziciju koju igra u društvu samostalno odlučuje o tome koje činjenice iz svog privatnog života želi da iznese u javnost. Ovaj naizgled jednostavan koncept, koji je prihvaćen u različitim svetskim jurisdikcijama i koji prirodno postoji u čoveku, zbog čega se i naziva neotuđivim, teško je na jednostavan način definisati, objasniti, i kao takvo – prihvatiti. Digitalno doba donijelo je vrijeme prema kome tradicionalni koncept privatnosti više nije moguće zamisliti, jer većina stvari koje danas obavljamo odvija se na internetu, a o svom digitalnom otisku ne vodimo jednako računa kao što je to u realnom svijetu slučaj.

Svjedoci smo velikih promjena koje je prouzrokovala globalizacija i tehnološki napredak, posebno u informatičkom i digitalnom svijetu. Pitanja zaštite privatnosti prisutna su u svakom aspektu života pojedinaca, posebno jer savremeni uslovi života omogućavaju dostupnost velikog broja podataka. U procesu globalizacije informacije ne poznaju granice pa je teško osigurati balans između privatnosti i sigurnosti podržavajući slobodan pristup informacijama i zaštitu ličnih podataka. Smisao obilježavanja Dana zaštite podataka je promocija zaštite ličnih podataka i privatnosti putem realizacije različitih aktivnosti.

U svrhu podizanja svijesti javnosti o pravu na zaštitu ličnih podataka i privatnosti Savjet Evrope je, uz podršku Evropske komisije, 2006. godine proglasilo 28. januar evropskim Danom zaštite podataka, koji je u svijetu poznat i kao Dan privatnosti. Ovaj dan ujedno se obilježava i kao godišnjica Konvencije 108 za zaštitu lica u pogledu automatizirane obrade ličnih podataka, koja je otvorena za potpisivanje svim zemljama 28. januara 1981. Konvencija je i nakon više od 35 godina jedini pravno obavezujući međunarodni instrument zaštite ličnih podataka i u fazi je modernizacije. Konvencija je na snazi u 47 zemalja članica Savjeta Evrope, a pristupile su joj još i neke zemlje koje nisu njegove članice.

Društveni život u Crnoj Gori do relativno skorijeg perioda nije karakterisalo shvatanje važnosti zaštite ličnih podataka. Poslednji vremenski period je period

uzlazne putanje ka upoznavanju sve većeg broja stanovništva, ne samo sa normativnim okvirom zaštite ličnih podataka i pravima i obavezama koje proističu iz njega, već i da dileme koje u svojim saznanjima građani imaju idu do pitanja konflikta određenih zakona sa predmetnim, mogućnostima poboljšanja postojećih valjanih rješenja, poređenja sa stanjem iz ove oblasti u drugim zemljama i mogućnostima primjene istih u Crnoj Gori. Građani se obraćaju Agenciji, dolaze u Agenciju, ne samo da bi tražili zaštitu svojih prava ili da bi prijavili uočene nepravilnosti s aspekta obrade ličnih podataka iz svakodnevnog života, već i da bi porazgovarali i raspitali se radi proširivanja svojih znanja o privatnosti, ličnim podacima, a najčešće o granici između značaja da nešto bude javno i transparentno u odnosu na zaštitu privatnosti.

Protekla godina je, nažalost, bila obilježena pandemijom virusa Covid 19. Borba protiv korona virusa zahtijeva nesistemsku (*ad hoc*) obradu ličnih podataka od strane nadležnih službi koje imaju legitiman pravni osnov da u cilju zaštite javnog zdravlja, uz primjenu specifičnih mjera zaštite, prikupljaju i koriste lične podatke radi smanjenja rizika oboljevanja od koronavirusa. Nedvosmisleno je da obrada ličnih podataka treba biti osmišljena tako da bude u službi čovječanstva, kako kaže i Opšta uredba o zaštiti ličnih podataka EU. Pravo na zaštitu ličnih podataka nije apsolutno pravo, ono se mora razmatrati u vezi s njegovom funkcijom u društvu, te treba biti ujednačeno s drugim temeljnim pravima, u skladu s načelom proporcionalnosti. U tom kontekstu potrebno je istaći kako bi obrada ličnih podataka o zdravlju trebala biti nužna i proporcionalna, a lični podaci primjereni, relevantni i ograničeni na ono što je nužno u odnosu na svrhe u koje se obrađuju.

U narednom periodu poseban izazov će biti usaglašavanje našeg zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske Unije, a posebno sa Uredbom Evropskog parlamenta i Savjeta o zaštiti fizičkih lica u odnosu na obradu podataka o ličnosti i o slobodnom kretanju takvih podataka (Opšta uredba o zaštiti ličnih podataka - GDPR). To će biti prilika da se na djelu pokaže koliko smo spremni da uvažimo standarde Evropske Unije i na taj način poštujemo sebe, svoje lične podatke i privatnost do koje nam je stalo tek onda kada osjetimo da su isti ugroženi.

Agencija je u proteklom periodu gradila prepoznatljiv imidž institucije koja je, prije svega, servis građana po čijim zahtjevima prvenstveno i reaguje, ali i koji u sve većem broju iskazuju interesovanje za zaštitu ličnih podataka kroz neposredan prijem u Agenciji.

Savjet Agencije
Predsjednik, Sreten Radonjić